

Warszawa, dnia 15.07.2019r.

MINISTER ŚRODOWISKA

DZŚ-III.050.11.2019.MO

Pan
Stanisław Gawłowski
Poseł na Sejm RP
Przewodniczący
Komisji Ochrony Środowiska,
Zasobów Naturalnych i Leśnictwa

Szanowny Panie Przewodniczący

nawiązując do pisma z dnia 4 lipca br., znak OSZ-0140-191/19, w sprawie informacji na posiedzenie Komisji nt. uciążliwości dla środowiska i zdrowia ludzi sieci 5G, uprzejmie przekazuję poniższe stanowisko Ministerstwa Środowiska, przygotowane z udziałem Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

Kwestią zasadniczą dla Ministerstwa Środowiska jest zapewnienie równowagi między dostępnością usług radiowych, a więc potrzebami użytkowników radiokomunikacji ruchomej, a zagwarantowaniem przepisów umożliwiających bezpieczne stosowanie tych technologii.

Należy podkreślić, że dyskusja dotycząca skutków oddziaływania pól elektromagnetycznych toczy się od bardzo dawna. Stałe zainteresowanie i zaniepokojenie społeczne towarzyszy oddziaływaniu pól elektromagnetycznych, których źródłami są instalacje radiokomunikacyjne. Obok kwestii dotyczących zasad ochrony przed polami elektromagnetycznymi, podnoszone są także liczne postulaty dotyczące zaostrzenia obecnie obowiązujących standardów.

Ministerstwo Środowiska na bieżąco obserwuje i analizuje działania instytucji międzynarodowych zajmujących się normalizacją zasad dotyczących pól elektromagnetycznych i oceną ich oddziaływania na środowisko. Publikowane są liczne prace naukowe oraz wyniki badań, które stanowią podsumowanie wiedzy jaką dysponujemy w tej dziedzinie.

Bieżąca analiza działań instytucji międzynarodowych, wskazuje na rozbieżność poglądów w zakresie potencjalnych skutków oddziaływania pól elektromagnetycznych.

Należy wskazać, że obowiązujące standardy ochrony przed polami elektromagnetycznymi zostały ustanowione głównie ze względu na konieczność ochrony ludności. Nie bez znaczenia pozostaje tutaj, specyfika lokalizacji źródeł emitujących pola elektromagnetyczne, które w sposób zintensyfikowany sytuowane są głównie na terenach zamieszkałych przez ludność.

Na chwilę obecną wyniki badań dotyczące zagrożeń związanych z oddziaływaniem pól elektromagnetycznych na ludzi są niejednoznaczne, jednakże wskazują na istnienie pewnych

zagrożeń i na ich podstawie zdecydowano m.in. o zaliczeniu częstotliwości radiowych do grupy 2B czynników rakotwórczych (prawdopodobnie kancerogenne) w klasyfikacji Międzynarodowego Instytutu Badań nad Rakiem. Badania naukowe wskazują potrzebę daleko idącej ostrożności przy ekspozycji na pola elektromagnetyczne, szczególnie wieloletniej lub na pola o wysokim poziomie.

Z tego powodu, obowiązujące standardy ochrony środowiska mające zastosowanie do pól elektromagnetycznych, określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. Nr 192, poz. 1883), zostały wydane, zgodnie z upoważnieniem zawartym w art. 122 ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2018 r. poz. 799, z późn. zm.), w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia. Celem nałożenia przez ustawodawcę na ministra właściwego do spraw środowiska, obowiązku uzgodnienia ww. standardów z ministrem właściwym do spraw zdrowia, było zapewnienie takiego stanu środowiska, który nie będzie powodował negatywnych skutków dla zdrowia ludności.

Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych, jakie mogą występować na terenach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową oraz w miejscach dostępnych dla ludności, zostały ustalone przy założeniu, że ciągle przebywanie osób w dowolnym wieku i stanie zdrowia – w polach o poziomach dopuszczalnych lub niższych - nie może pociągać za sobą negatywnych skutków dla zdrowia tych osób.

Ponadto należy podkreślić, że w Polsce obowiązują jedne z najbardziej restrykcyjnych dopuszczalnych poziomów PEM w Europie. Rozporządzenie Ministra Środowiska z w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sprawdzania dotrzymania tych poziomów ustala (w zakresie częstotliwości od 300 MHz do 300 GHz) dopuszczalną wartość liczbową składowej elektrycznej 7 V/m, a gęstość mocy 0,1 W/m².

Poziomy te są niższe od poziomów PEM obowiązujących w wielu krajach europejskich (tj. 10 W/m²), a także zalecenia 1999/519/EC Rady Europejskiej, z dnia 12 lipca 1999 r. w sprawie ograniczenia ekspozycji ludności w polach elektromagnetycznych o częstotliwościach od 0 do 300 GHz (Council Recommendation of 12 July 1999 on the limitation of exposure of the general public to electromagnetic fields 0 Hz to 300 GHz). Poziomy te nie są kwestionowane przez ICNIRP tj. Międzynarodową Komisję Ochrony przed Promieniowaniem Niejonizującym.

Zamierzeniem Ministerstwa Środowiska nie jest kwestionowanie badań oraz stanowisk międzynarodowych organizacji zajmujących się oceną oddziaływania pól elektromagnetycznych na środowisko, w tym zdrowie ludności tj. ICNIRP czy Międzynarodowego Instytutu Badań nad Rakiem (agenda WHO) lecz ochrona środowiska, w tym ludności przed potencjalną nadmierną ekspozycją na promieniowanie elektromagnetyczne.

Mając na uwadze niejednoznaczność wyników badań, należy podkreślić, że realizacja tego zadania, jest dodatkowo utrudniona wobec wyzwań stawianych przez nowoczesne technologie. Przede wszystkim należy tu wskazać na niesprecyzowany charakter oddziaływania technologii 5G, będącej stosunkowo innowacyjnym rozwiązaniem, względem funkcjonujących systemów transmisji danych.

Należy podkreślić, że aktualna, dostępna wiedza dotycząca oddziaływania pól elektromagnetycznych na środowisko, uwzględnia głównie dotychczasową technologię przesyłania danych.

Nie bez znaczenia pozostaje fakt, że ocena oddziaływania nowych technologii na środowisko w tym zdrowie ludzi jest procesem długotrwałym oraz interdyscyplinarnym obejmującym m.in.: medycynę, biofizykę czy ekologię.

W ocenie Ministerstwa Środowiska niedostatek miarodajnych wyników oceny oddziaływania sieci telekomunikacyjnej piątej generacji na środowisko, a w szczególności na zdrowie i życie ludzi, w tym zwłaszcza oceny dokonanej przez specjalistów lekarzy medycyny, uniemożliwia podjęcie odpowiednich środków ostrożności.

Z uwagi na powyższe, mając na uwadze zasadę przezroczności oraz prewencji, w ocenie Ministra Środowiska wszelkie propozycje zmian obowiązującego prawodawstwa w odniesieniu do dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych, powinny być poprzedzone kompleksową, rzetelną i wnikliwą analizą oddziaływania technologii 5G, a także przygotowaniem adekwatnego do tej technologii i w pełni funkcjonalnego systemu pomiarów i kontroli, systemu przewidywania propagacji PEM oraz pełnej oceny skutków zdrowotnych i środowiskowych.

Ponadto należy wskazać, że wprowadzenie technologii 5G wiąże się z koniecznością zastosowania nowych rozwiązań technologicznych oraz wyposażeniem Inspekcji Ochrony Środowiska, dalej „IOŚ”, w niezbędne narzędzia i sprzęt pozwalający na monitorowanie i kontrolę poziomów pól elektromagnetycznych.

IOŚ na mocy ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz.U. z 2018 r. poz. 1471) jest organem powołanym do kontroli przestrzegania przepisów o ochronie środowiska oraz badania i oceny stanu środowiska. Z uwagi na powyższe, ocena oddziaływania pól elektromagnetycznych na zdrowie i życie ludzi pozostaje poza kompetencją Inspekcji a organem realizującym to zadanie jest Państwowa Inspekcja Sanitarna. **W ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzone są pomiary poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku w określonych punktach sieci pomiarowej w miejscach dostępnych dla ludności przy aktualnej infrastrukturze działających instalacjach emitujących promieniowanie elektromagnetyczne.** Natomiast sieć 5G jest na etapie wdrażania i dla celów testowych uruchamiane są dopiero pierwsze stacje obsługujące technologie 5G.

W związku z tym na tym etapie nie jest możliwe określenie wpływu sieci 5G na zmianę poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku.

Niezależnie od powyższego należy zaznaczyć, że pod kierunkiem Ministerstwa Cyfryzacji we współpracy z Ministerstwem Środowiska, Głównym Inspektoratem Ochrony Środowiska oraz Instytutem Łączności prowadzone są prace nad projektem kompleksowego systemu teleinformatycznego, który zgodnie z założeniami powinien umożliwiać rejestrację, gromadzenie, przetwarzanie i raportowanie wyników analiz oraz udostępnianie informacji i danych dotyczących instalacji wytwarzających promieniowanie elektromagnetyczne w całym kraju (System Informacyjny o Instalacjach Wytwarzających Promieniowanie Elektromagnetyczne - „SI2PEM”). Zakłada się, że projektowana baza danych przyczyni się m.in. do zapewnienia jednoznaczności, kompleksowości i spójności danych odnoszących się do instalacji radiowych wytwarzających pole elektromagnetyczne, skutecznego monitorowania i raportowania wyników badań, czy ułatwienia dostępu do istotnych danych środowiskowych dla obywateli i administracji. Dane zgromadzone w systemie będą udostępniane publicznie w wielu formatach, w tym prezentowane na mapach. Przedmiotowy system usprawni nie tylko monitorowanie poziomów PEM w środowisku, ale również proces podejmowania decyzji przez organy ochrony środowiska dotyczący wydawania stosownych pozwoleń na budowę nowych instalacji wytwarzających promieniowanie elektromagnetyczne, których w związku z planowaną siecią 5G będzie coraz więcej.

Zamierzeniem wprowadzenia systemu jest również umożliwienie przeprowadzenia symulacji natężeń pola elektromagnetycznego na podstawie parametrów systemów nadawczych, modeli matematycznych oraz faktycznych pomiarów, co ma wykluczyć prawdopodobną możliwość wystąpienia zjawisk związanych z występowaniem kumulacji pola elektromagnetycznego. Jednocześnie powinien on dostarczać informacje o dostępnym zapasie poziomu pola elektromagnetycznego w stosunku do określonej przepisami wartości dopuszczalnej w środowisku.

z pozostaniem

Z ur. MINISTERSTWA
PODSZKRETAJĄCY

Sławomir Mazurek
Sławomir Mazurek